X. NUMIZMATIKA

Vytautas Aleksiejūnas

Kėdainių miesto 1992 m. lobis

Lobyje rastos 66 XV a. lietuviškos monetos, skirtinos vienam monetų tipui. Tai sąlygiškai averse pavaizduotas Vytis, jojantis heraldiškai į kairę (nuo žiūrovo į dešinę pusę), o reverse - Gediminaičių stulpai, kitaip vadinami Stiebų vartai (22 pav.) Tai skaitlingiausios monetos tiek lobiuose, tiek ir senkapiuose. Iš senkapių išsiskiria Rumšiškių ir Alytaus senkapiai, kur šių monetų rasta dešimtimis.

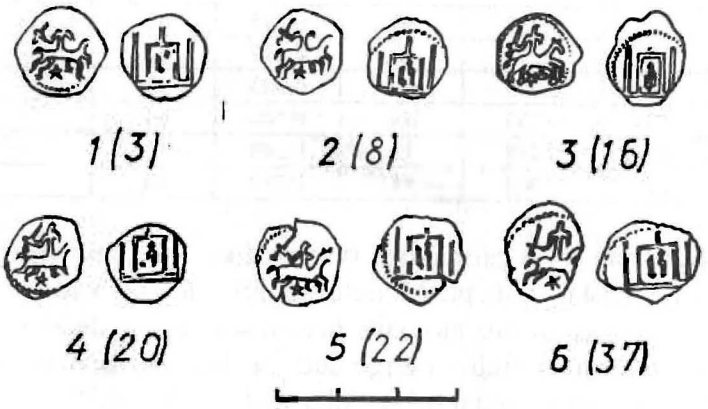

22 pav. Kėdainių lobio monetos

Lentelė

Eil. Nr.	Svoris(g)	Eil. Nr.	Svoris(g)	Eil. Nr.	Svoris(g)
1.	0.241	23..	0.304	45.	0.226
2.	0.263	24.	0.243	46.	0.309
3.	0.239	25.	0.251	47.	0.297
4.	0.328	26.	0.341	48.	0.308
5.	0.274	27.	0.210	49.	0.267
6.	0.262	28.	0.267	50.	0.239
7.	0.271	29.	0.230	51.	-
8.	0.437	30.	0.277	52.	-
9.	0.283	31.	0.307	53.	-
10.	0.253	32.	0.270	54.	-
11.	0.247	33.	0.226	55.	-
12.	0.299	34.	0.241	56.	-
13.	0.268	35.	0.236	57.	-
14.	0.317	36.	0.292	58.	-
15.	0.375	37.	0.301	59.	-
16.	0.280	38.	0.226	60.	-
17.	0.259	39.	0.245	61.	-
18.	0.275	40.	0.217	62.	-
19.	0.255	41.	0.343	63.	-
20.	0.255	42.	0.300	64.	-
21.	0.284	43.	0.248	65.	-
22.	0.304	44.	0.332	66.	-

Kėdainių lobis pirmiausia svarbus tuo, kad jame daug vieno tipo lietuviškų monetų. Monetų analizė parodė, kad jos tarpusavyje skiriasi pavaizduotomis heraldinių ženklų detalėmis. Skiriasi kai kurios raitelio ir žirgo detalės. Taip pat nevienodi Gediminaičių stulpus sudarančių linijų dydžiai. Šie skirtumai liudija tai, kad monetoms kaldinti buvo naudota daug spaudų. Pabrėšiu, Kėdainių lobio monetos artimos P. Karazijos paskelbto Krū-

minių lobio monetoms (Karazija P. Aluonos, Šklėrių ir Krūminių monetų lobiai // Vytauto Didžiojo Kultūros muziejaus metraštis. Kaunas 1941. T. 1. P. 65-134). Kėdainių lobio monetos priklauso vienai, kompaktiškai chronologiniu požiūriu grupei. Tai monetos, kurios skirtinos P. Karazijos nurodytai C atmainai, su būdingais ženklais ar raidėmis(?) iškaltomis tik Gediminaičių stulpų centriniame kvadrate. Kitur šių ženklų nepastebėta nei vienoje Kėdainių lobio monetoje.

Monetos buvo pasvertos. Svertos 43 monetos be defektų (žr. lentelę). Nustatytas svorio vidurkis - O.281 g liudija, kad jos galėjo cirkuliuoti LDK pinigų apyvartoje kaip viena dešimtoji Prahos grašio dalis. Šių monetų tikslesnis datavimas dar nėra galutinai aiškus. Pastarųjų metų naujausiuose E. Ivanausko, S. Sajausko, D. Kaubrio darbuose šios monetos datuojamos Kazimiero Jogailaičio valdymo laikais.